

Sueca i de Catarroja, ve a ser com un «*polder*» holandès, que hi fan, perquè es vagi reblint (1962), o bé després de tancar-la amb una mota, precipiten l'asseccament amb motors assecadors: molts tenen nom propi: *t. dels Peixca(dors), del Patim, del Sarier, La Tanca(de)ta* etc. També fins a Ribagorça («*Tančkau* del Baile») Campo. També a la Muntanya de Mallorca (Calvià, Bunyola, 1963-4).

Tancó eiv. 'clos petit d'horta etc.': «admiraven sobretot els tarongers, quan n'apareixia un *tancó*», Vi-¹⁰llangómez (*L'Any en Estampes*, 18); «Formentera no té hortada, / però no manquen *tancons* / d'algues i peixos, al fons / de l'aigua verda i salada», id. (*La Miranda*, 21). *Tanconet* [DAG.]: «encara li quedava temps per conrear un *tanconet* que hi havia part darrera ses casetes», JnCastelló (*Rond. Eiv.*, 43). Menys a Mall., però allí també conegut: el *tanhó dels Oms* és nom d'un sementer de Solleric (1963).

Tanquera hapax, en la Lleuda de Cotlliure de 1249: «quantal de terra *tanquera* --- 2 drs. m^a» (RLR IV, 252). Seria 'terra per a tanques de conreu'; però en dubto, i si no fos perquè el Ross. a mj. S. XIII no és el lloc on més podem trobar arabismes, afirmaria el que de tota manera conjecturo, que vingui de l'àr. *tanqiya* 'neteja, deixies', d'on prové el cast. ATAN-²⁵QUIA 'ungüent depilatori' (del verb *naqá* 'netejar'): per influència de la *q* la *i* es pronuncia molt oberta, d'on *atanquea* en el *Tirant* de Galba: «per què, de continent, ella pres orpiment que tenia per a fer *tanquea*, e begué-l-se» (§ 416; Ag. iv, 263; Ri., 1089).³⁰ El pas de *-quea* a *-quera*, com en *galera, corxera, romera, trinxera*. Del *tanc* bèl·lic (supra): *tanqueta*.

Tanca la més antiga devia ser alguna làmina de cuir, usada com a arma o coberta defensiva: «targa una et *tanca* una» a. 1024, *Cart.* de St. Cugat (II, 144).³⁵ En la pesta que es declara en l'exèrcit assitiador de Girona, els mosques de Sant Narcís entrenaven en el ventre dels cavalls i «no-y valien mantes ne *tanques* de cuyr», Desclot (160, *NCL.* v, 93.12). Després es tracta de clausures d'obra, sigui a manera de portes o parets de sèquia, sigui parets o tàpies: «alguna persona --- no trenc ni desfaça *tanqua* ni cloïça, ni pexera, ni palffanga ni cèquia d'altri», Tort. 1344 (*BABL* XII, 59); «les *tanques* de la Drassana de Barchinona són en tàpies» a. 1391 (Bofarull, *Marina Cat.*,⁴⁵ 82); «paret de pedres per via de *tanca*: maceries ---», JnEsteve (*LiEleg.*, O-2-1); «paret de pedra seca o *tanca* de vinya, o de hort o de altre part, sens cal», OPou (*TbPu.*, 10).

Avui el mot està arrelat en el terror, més o menys,⁵⁰ en tot el domini català, com ens mostren ja els escr. Renaix. «La parròquia, a la rectoria i la casa de Lleornart, que és al davant, ab sa espayosa *tanca*, plena de arbres tarongers y altres; quedan, ab algunes cases de pagesos, al mig de la riera ---», B. de Maldà (*Excursions*, p. 118); «Veu tremolar la porta - que algú la bat, / --- / corre a treure la *tanca* - per caritat», MilàF (*Pros Bernat*, v. 19); «l'he vist obrint de Gibraltar la *tanca* / --- / ab una encesa branca / ---», *Atl.* VII, 16.19; «també passaren els dallayres a repelar,⁶⁰

per tercera volta, l'herba de les *tanques*», MrnVayreda (*Sang Nova* IV, § 9, 302). «*Tanca viva*: la feta per plantes que siguin vives, p. ex., la que consisteix en una vora d'arços» (*CostManc.* II, § 424). Més o menys amb el mateix sentit fins als nostres Alps Pirineus: a Basc «faja de terreno cubierta de zarzas, árboles y arbustos, que separa una finca de otra tierra, situada generalmente en un plano superior: más ancha que la *espueña*»: «tanto vale la *tanca* como el prau», «a la *tanca* se pueden fè una *dossena* de gaviells i molta lle-^{nyà}» (Ballarín, *Dicc. Ben.*).¹⁷ També és el nom d'una peça de les barques de pesca del Maresme, adjacent al *quarter* (StPolM, 1929).

En particular és el nom d'una peça de terra, no sempre closa per tàpia o porta gaire vistent. Amb aquest valor es pot trobar també cap al Nord i el Sud del Princ.: «les *tanhox de la Tor*, petita partida de Sta. Eulàlia (Lluçanès, 43'x06'), 1974; «hom o dona --- que prenguen lleya que sia --- assomada en *tanca* de vinya ni sembrat, ni perxell --- pach ---», CpTarr. a. 1752 (DRecasens, *La Secuita*, 72); en el Maestrat (Rossell, 1961). I bastant cap al Migjorn val.: *La Tanca 'l Bou* Bocarrent, *Barranc de la T. 'l Bou*, Montesa. Mentre que a la vall de Pego designa les closes d'arrossar (*Les Tanques Llargues, Les T. Curtes*, 1962).

Molt més nodrit a les Illes, i més que cap a la de Menorca: veg. el gravat que dona de la SOLL menorquina l'Arx. Lluís Salvador en el seu llibre, *Die Balearen*; «pensant que ja eren les dues del capvespre — perquè, per paga, era un dia calitjós, i no podia calcular s'hora per es sol, com ho feia a sa *tanca*, sense rellotge ni un capso ---», Ruiz i Pablo (*Nov. Men.*, 130; *IdOr*, 130, ço que Moll explica en el glos: «es-^{pai} de terra conradissa», «clos de paret seca»); «tros de terra voltat de paret», AFerrer Ginart (*Rond. de Men.*, 226); el bon canonge, de pas per Menorca: «Dic missa a les cinc, vaig a fer quatre passes per aquelles *tanques* de devora St. Climent, a on cau un sol que ---», BDLC XI, 187. Realment les peces de conreu mateixes, no pas el recinte que les tanca, que és el que s'entendria en el Princ.: «A Sta. Agueda hi ha una *tanca* que en diuen 'Sa Casa de ses Armes'» Ferreries, 1964.

També, però, el trobem a les altres Illes. A Mallorca, almenys a la part O. hi ha certa diferència respecte de la *tanca* menorquina, que va a ser com un equivalent dels sementers de Mallorca, mentre que aquí es refereix a quelcom una mica més estès i pensant més en el clos que l'enronda. El trobem ja d'antic, com a genèric de vella i nova toponímia. P. ex. la *Tanq(u)a Moyana* de Lluçmajor la trobem ja en un doc. de 1496 (Bart. Font i Obrador, *Hist. de Lluçmajor* II, 125); on hi ha també allí una possessió dita a *Tanca, Puig de sa Tanca* 600 alt. cim avançat del Puigmajor damunt la poss. de Bini (Masc., 5E7).

«Que una *tanca* faça faves / sense que els hi facen néixer, / i mos don forment i xeixa, / cols, lletugues, naps o raves, / sense dar-li qualque reia / mesclada amb fems i conror? / Cantau-me'n una cançó / devers